

УДК 336.02:334.735

JEL: Q13, F10, F40

Юлія Осадчук

*Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут
Україна*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ

У статті ідентифіковано головні вади системи державного регулювання фінансового забезпечення розвитку споживчої кооперації України. Визначено, що форми державної підтримки в цій сфері мають набувати фінансово-економічного, організаційно-правового й соціального характеру. Доведено, що базовими типами стратегій державної фінансової підтримки є ризикова, помірна, активна та консервативна.

***Ключові слова:** державне регулювання, стратегії державної фінансової підтримки, матричний метод, поля конкурентного позиціювання.*

Юлія Осадчук

*Хмельницький кооперативний торгово-економічний інститут
Україна*

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ РАЗВИТИЯ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОЙ КООПЕРАЦИИ

В статье идентифицированы главные недостатки государственного регулирования финансового обеспечения развития потребительской кооперации Украины. Установлено, что формы государственной поддержки в этой сфере должны приобретать финансово-экономический, организационно-правовой и социальный характер. Доказано, что базовыми типами стратегий государственной финансовой поддержки является рискованная, умеренная, активная и консервативная.

***Ключевые слова:** государственное регулирование, стратегии государственной финансовой поддержки, матричный метод, поля конкурентного позиционирования.*

Julia Osadchuk

*Khmelnytsky Cooperative Trade and Economic Institute
Ukraine*

EFFECTIVENESS OF THE GOVERNMENT REGULATION OF THE SYSTEM OF FINANCIAL SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT

OF CONSUMER COOPERATION

The purpose of the article was to study the effectiveness of state regulation of the organizational and economic mechanism for the formation of a financial support system for the development of consumer co-operation in Ukraine in modern conditions.

The main shortcomings of the state regulation of financial support for the development of consumer co-operation of Ukraine have been identified. The practice of modern state regulation has been investigated and it has been established that the system of state regulation of financial support for the development of the consumer co-operation system consists of subjects, objects, methods and instruments of state regulation. According to the results of the study, it is determined that the forms of state support in this sphere should be financially-economic, organizational, legal and social. The elements of the SWOT-analysis and the matrix method based on the division into the fields of competitive positioning have been used to determine the promising types of the state financial support of the system of consumer co-operation of Ukraine. This has made it possible to prove that the basic types of public financial support strategies are risky, moderate, active and conservative. This approach allowed to optimize the directions of state financial support for the relevant types of economic activity of the consumer co-operation system of Ukraine.

Key words: *state regulation, strategy of state financial support, matrix method, fields of competitive positioning.*

Постановка проблеми. З огляду на істотну соціальну місію та роль, а через них і неприбутковий характер функціонування, споживча кооперація об'єктивно є менш фінансово та інвестиційно привабливою в порівнянні з іншими секторами економіки, видами економічної діяльності й сферами бізнесу. Це доводить необхідність державної підтримки та державного регулювання формування достатнього фінансового забезпечення цього галузевого об'єднання. Відтак, ефективний розвиток кооперативного сектора економіки неможливий без активної державної підтримки й інституційно-економічного та фінансового захисту споживчої кооперації. При цьому, на нашу думку, основними напрямками державного регулювання кооперативного розвитку слід визнати: створення умов для розвитку усіх типів кооперації; активізацію діяльності кооперативів, посилення ролі кооперативного сектора в реалізації соціальної політики та економічному зростанні; державну підтримку та правовий захист кооперації; сприяння реформуванню кооперативних організацій.

Але відомо й те, що державне регулювання формування системи фінансового забезпечення кооперативного сектора, зокрема споживчої кооперації, має певні особливості. Йдеться передусім про те, що державне регулювання не підміняє, а доповнює ринкові механізми; державне регулювання має свої масштаби й межі; державна політика повинна бути спрямована на інтереси суспільства.

Для посилення ролі кооперативного сектора варто розвивати кооперативи в межах соціально-економічних, національних і регіональних програм, щільно поєднувати завдання кооперації з проблемами суспільства, мати активну державну підтримку кооперації. Такий системний підхід має й додатковий

ефект у вигляді позитивного впливу функціонування системи споживчої кооперації на фінансовий сектор країни [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у теоретичне осмислення й розвиток практичних форм державного регулювання фінансового забезпечення споживчої кооперації внесли відомі вчені, зокрема О. Буднік [1], С. В. Васильчак, М. Р. Маланчук [2], В. А. Власенко [3], М. В. Каплієнко [4], В. В. Карцева [5], С. А. Навроцький, О. М. Палюх [6], М. Є. Рогоза, А. А. Скляр [7], Р. В. Скляр [8], М. В. Сороківська [9], С. Horngren, A. Bihmani, S. Datar, G. Foster [10] та ін. Проте питання ефективності державного регулювання організаційно-економічного механізму формування системи фінансового забезпечення розвитку споживчої кооперації України в сучасних умовах залишається недостатньо вивченим.

Мета статті – дослідження ефективності державного регулювання організаційно-економічного механізму формування системи фінансового забезпечення розвитку споживчої кооперації України в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вважаємо, що державна підтримка фінансового забезпечення споживчої кооперації, крім правового захисту, має включати й правову підтримку фінансового розвитку кооперативного сектора, сприяння соціальному обслуговуванню членів кооперативів, забезпечення правового захисту майна системи та її суб'єктів, невтручання в господарську й соціальну діяльність, диференціацію податків, оптимізацію ціноутворення, сприяння здійсненню інвестицій у розвиток галузей і видів економічної діяльності системи, державну підтримку небанківських фінансово-кредитних установ, які здійснюють кредитування підприємств та організацій споживчої кооперації.

Ураховуючи методи й механізми впливу, координації, управління, контролю, нагляду, а також форми стимулювання й підтримки, побудуємо систему державного регулювання та підтримки фінансового забезпечення розвитку системи споживчої кооперації (рис. 1).

Так, на нашу думку, в межах державного регулювання формування та використання системи фінансового забезпечення розвитку споживчої кооперації в нашій державі вплив основних суб'єктів здійснюється через різноманітні форми й методи з використанням різних інструментів, які регулюють не лише діяльність споживчої кооперації, але й зовнішнє середовище. Таким чином, об'єктами регулювання є соціально-економічні умови функціонування та формування доходу й прибутку споживчої кооперації, інституціональне середовище фінансового забезпечення, організаційно-правові відносини з формування та використання фінансового забезпечення, економічні процеси, потенціал фінансування розвитку споживчої кооперації та її соціальної відповідальності [5].

Якщо розглядати детальніше мотиви, характер і масштаби впливу держави на об'єкти регулювання, то передусім слід починати із соціально-економічних умов функціонування споживчої кооперації та формування її фінансового

забезпечення, які, по-суті, визначають масштаби й темпи її розвитку.

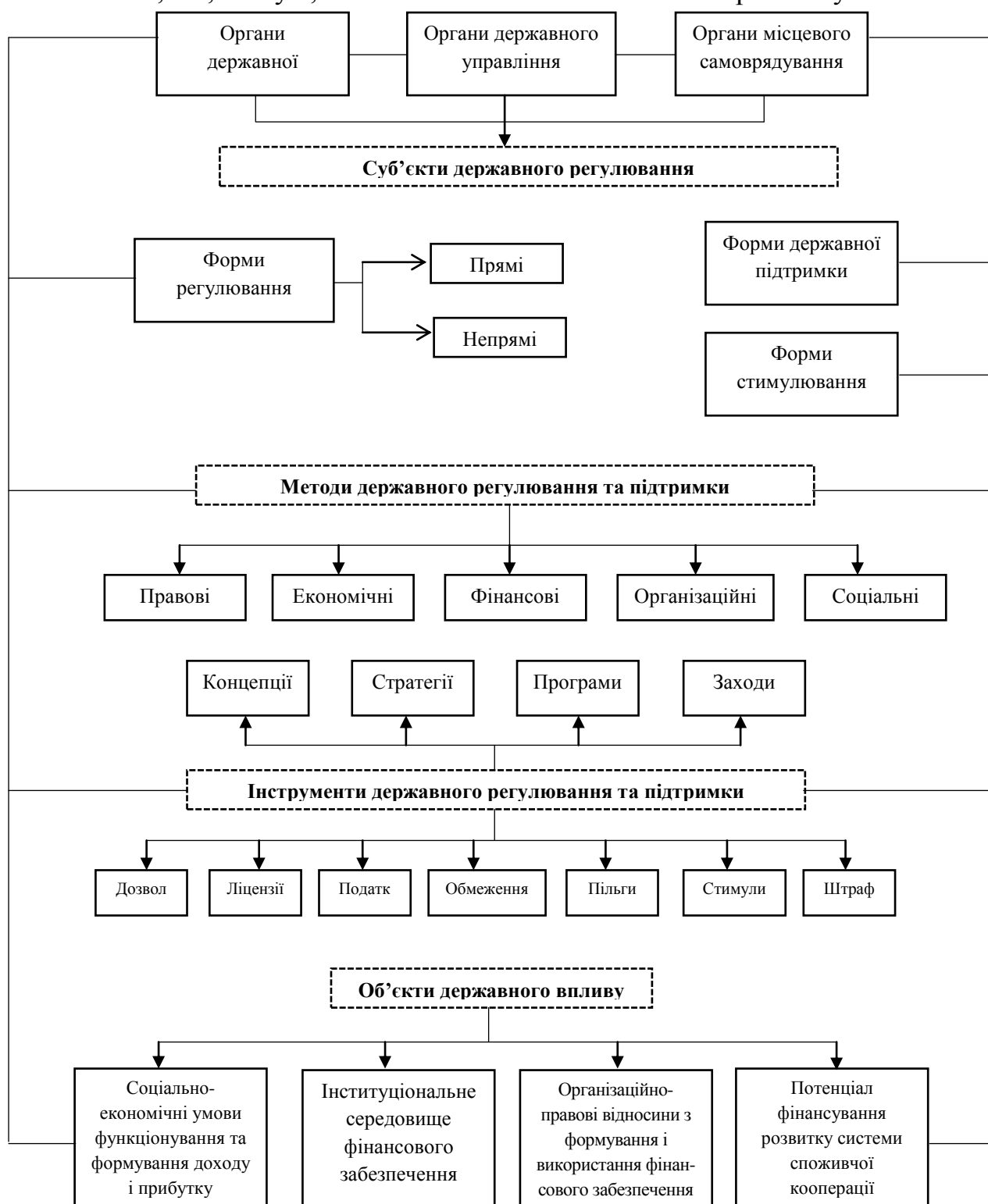

Рис. 1. Структура системи державного регулювання і підтримки системи фінансового забезпечення розвитку споживчої кооперації в Україні

Джерело: узагальнено автором.

Щодо споживчої кооперації, то соціально-економічні умови найбільш виражено характеризуються масштабами вітчизняного товарного виробництва, як матеріальної основи товарообороту, що виражається в товарній пропозиції,

рівнем грошових доходів населення, що проявляється в платоспроможному попиті, станом національної економіки та соціальної сфери, фінансово-інвестиційними можливостями у сфері торгівлі й послуг, стабільністю курсу валют і рівнем інфляції тощо [6].

З товарною пропозицією органічно пов'язаний попит населення та інших споживачів, який залежить від доходів. Загальновідомо, що в умовах сьогодення рівень доходів населення надзвичайно низький. Не менше 35–40 % українців опинилися на межі нижче прожиткового мінімуму. Все це впливає на платоспроможність населення й товарооборот торгівлі та інших видів економічної діяльності вітчизняної системи споживчої кооперації. Завдання держави тут полягає в реалізації соціально-економічної політики, спрямованої на збільшення грошових коштів населення, домогосподарств і соціально-культурних умов життя. Це особливо важливо на територіях поза великими містами, що сприятиме підвищенню платоспроможного попиту населення та збільшенню доходів системи споживчої кооперації. За рахунок цього можна значно покращити фінансове забезпечення системи.

Наступним фактором є інституціональне середовище фінансового забезпечення галузевого об'єднання. Організаційно-правові аспекти інституціонального середовища мають ряд проблем і недоліків, а саме виділимо такі: загальмована дерегуляція кооперативного сектора, відсутність довгострокових програм, стратегій розвитку галузей споживчої кооперації та формування його фінансового забезпечення, зруйнована система управління та надмірна система контролю й нагляду, у т. ч. за фінансами системи. У такому інституціональному середовищі споживча кооперація України не може успішно розвиватися.

Ураховуючи зазначене вище, гостро постає завдання активізації державної підтримки фінансового забезпечення розвитку споживчої кооперації, яка виконує важливі соціально-економічні функції й активно бере участь у реалізації соціальної політики держави. Форми державної підтримки споживчої кооперації України можуть бути фінансово-економічного, організаційно-правового і соціального характеру [8]. Державна підтримка споживчої кооперації України, яка продиктована об'єктивною необхідністю, може здійснитися в різних формах (рис. 2).

По-перше, це фінансово-економічна підтримка, яка зумовлена тим, що діяльність споживчої кооперації України в силу територіального розміщення об'єктивно має високий рівень операційних витрат. Відшкодувати їх за рахунок підвищення цін неможливо, оскільки нині платоспроможність населення низька. Усе це призводить до масової збитковості об'єктів торгівлі, ресторанного господарства, промисловості, надання послуг населенню.

Інший напрям державної підтримки – організаційно-правовий, який значною мірою формує інституціональне середовище фінансового забезпечення розвитку споживчої кооперації. Роль держави тут повинна проявлятися в оновленні законодавчої та нормативно-правової бази.

Рис. 2. Основні напрями державної підтримки розвитку споживчої кооперації України

Джерело: узагальнено автором.

Велике значення для споживчої кооперації, на наш погляд, має державна підтримка фінансово-соціальних процесів (участь держави й сприяння в підготовці кадрів і стимулювання трудової зайнятості).

Вважаємо, що державне регулювання процесу формування системи фінансового забезпечення розвитку споживчої кооперації України в умовах фінансово-економічної нестабільності повинно відбуватися у відповідності до чітко визначених стратегічних орієнтирів розвитку. У сучасних умовах недостатнім є рівень державної підтримки розвитку споживчої кооперації з метою фінансування підприємств галузі. Він, попри об'єктивний чинник, зумовлений також відсутністю стратегічного підходу до вибору стратегії впровадження фінансового забезпечення споживчої кооперації державою.

Рішення про впровадження та використання державної фінансової підтримки для розвитку підприємств галузі мають бути прийняті на підставі проведеного ґрунтовного дослідження конкурентної позиції суб'єктів господарювання на окремих сегментах ринку з використанням інструментів стратегічного управління. Найбільш поширеним в умовах сьогодення таким інструментом є стратегічний аналіз.

З погляду управління державною фінансовою підтримкою стратегічний аналіз розглядаємо як інструмент, за допомогою якого органи державної влади та управління можуть виявляти й оцінювати перспективи застосування

інструментів для фінансування розвитку підприємств певної галузі споживчої кооперації. Таке дослідження підтвердить або спростує необхідність державного фінансування в кожному окремому випадку [9].

З метою визначення виду стратегії, за допомогою якої планується фінансування підприємств споживчої кооперації з використанням інструментів державного регулювання, використаємо елементи SWOT-аналізу та матричного методу. Таким чином, для дослідження необхідності використання зазначених інструментів для визначених галузей споживчої кооперації побудуємо матрицю, яка врахує як якісні характеристики суб'єктів господарювання, так і кількісні. Для здійснення такого аналізу об'єктом визначимо галузі споживчої кооперації України, які фінансуються за допомогою держави.

Чинниками, які здійснюють істотний вплив на використання інструментів державного регулювання для фінансування підприємств і системи споживчої кооперації в цілому, з погляду доцільності таких вкладень для національної економіки, будемо вважати такі:

1) показник приросту обсягу фінансових ресурсів підприємств споживчої кооперації в розрізі галузей (середнє значення за кожною галуззю);

2) середній приріст обсягу фінансових ресурсів підприємств споживчої кооперації в розрізі галузей.

Ураховуючи правила здійснення SWOT-аналізу, у випадку, якщо показник приросту обсягу фінансових ресурсів підприємств споживчої кооперації в розрізі галузей становить більше 1, необхідна додаткова фінансова підтримка. У разі значення цього показника менше 1 фінансування підприємств галузей необхідно призупинити або зменшити. Відповідно до цього нами одержано чотири сектори матриці, кожен з яких відповідає рівню державної фінансової підтримки та, відповідно, визначає характер стратегії використання інструментів державного регулювання для фінансування системи споживчої кооперації України.

На матриці поле консервативної стратегії державної фінансової підтримки (рис. 3) містить ті види економічної діяльності споживчої кооперації, які характеризуються зростанням обсягу діяльності та фінансового результату. Тут підприємства з високою ефективністю використовують значні фінансові вкладення держави.

Вважаємо, що аналогічний ефект буде досягнуто, якщо державою будуть профінансовані підприємства тих видів економічної діяльності системи споживчої кооперації, які перебувають у полі активної стратегії державної фінансової підтримки. Його характеризує активізація державних вкладень і зростання обсягу діяльності й фінансового результату підприємств галузі вище середньоринкового.

Інша ситуація з підприємствами видів економічної діяльності, які потрапляють у поле помірної стратегії державної фінансової підтримки. Державному фінансуванню підприємств таких галузей притаманне зростання обсягу діяльності та фінансового результату нижче середньоринкового.

Рис. 3. Матриця конкурентного позиціонування стратегій державної фінансової підтримки розвитку споживчої кооперації за видами економічної діяльності

Джерело: авторська розробка.

Підприємства видів економічної діяльності, що перебувають у полі ризикової стратегії державної фінансової підтримки, можуть розраховувати на мінімальне фінансування своєї діяльності. Причиною цього є притаманне їм зменшення обсягу діяльності й фінансового результату.

Для проведення дослідження використаємо дані за видами економічної діяльності системи споживчої кооперації України, які мають найбільший вплив на розвиток системи. Це торгівля, ресторанне господарювання, промисловість, надання послуг населенню.

Як видно з рис. 3, у системі споживчої кооперації України підприємства різних видів економічної діяльності мають порівняно низький рівень забезпеченості фінансовими ресурсами.

На нашу думку, найбільш доцільним з погляду необхідності державного фінансування та підтримки є державне втручання в покращення системи фінансового забезпечення вітчизняної кооперативної роздрібною та оптовою торгівлі. Значна частка підприємств цієї галузі характеризується зростанням як обсягу діяльності, так і фінансового результату. Фінансування підприємств торгівлі вимагає застосування консервативної стратегії державної фінансової підтримки. Як уже було зазначено вище, торгівля визначає дві третини ресурсного потенціалу системи. Тому державне фінансування підприємств цього виду економічної діяльності буде менш ризиковим, оскільки для кооперативної торгівлі характерне швидке нарощення товарообороту й динамічний розвиток.

Доцільним також є і нарощення обсягу державного фінансування підприємств промисловості Укркоопспілки. Як свідчать результати аналізу, підприємства цього виду економічної діяльності характеризуються

збільшенням обсягу діяльності й фінансового результату вище середньо ринкового. Фінансування цих підприємств державою сприятиме поступовому розвитку та зростанню товарообороту суб'єктів господарювання. Разом з тим ризик діяльності підприємств кооперативної промисловості є помірним і тому вимагає застосування активної стратегії державної фінансової підтримки.

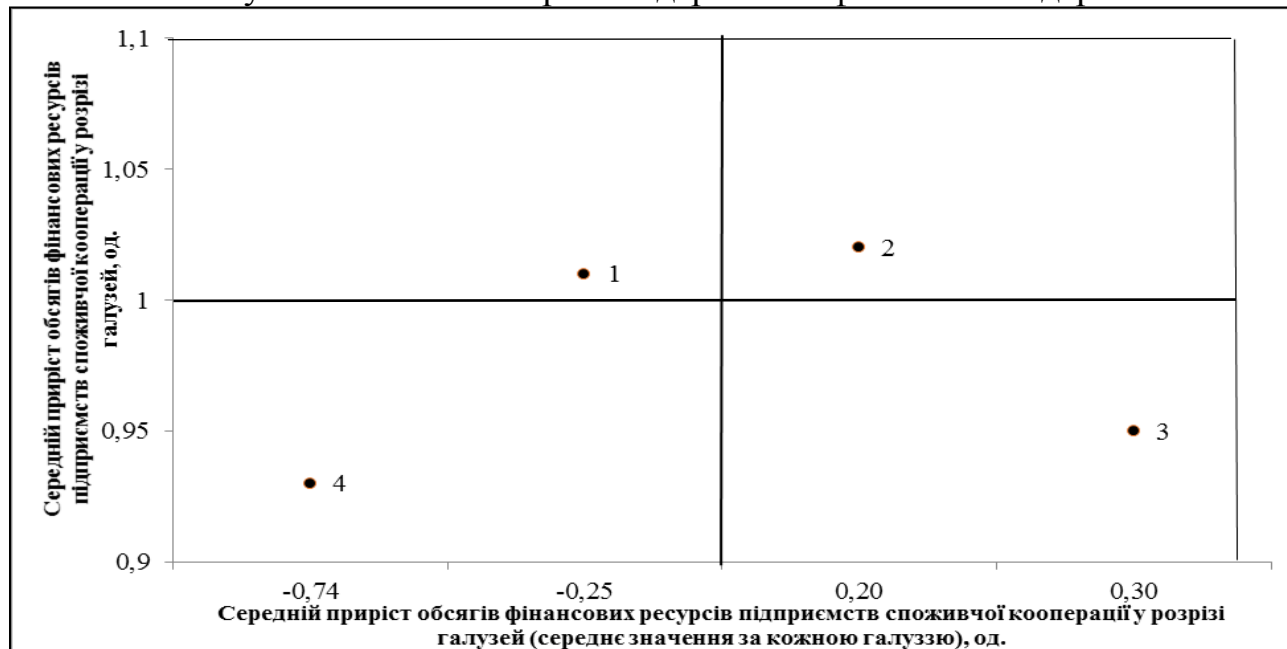

Рис. 3. Результати конкурентного позиціонування стратегій державної фінансової підтримки розвитку споживчої кооперації в Україні за видами економічної діяльності

Примітка. 1 – надання послуг населенню; 2 – промисловість; 3 – торгівля; 4 – ресторанне господарство.

Джерело: авторська розробка.

Як свідчить проведений аналіз, галузь ресторанного господарства вітчизняної системи споживчої кооперації характеризується обсягами діяльності та фінансового результату нижче середньоринкового. Тому з погляду необхідності державного фінансування доцільність вкладення коштів у підприємства цієї галузі є сумнівною. У такому разі застосовують помірну стратегію державної фінансової підтримки.

Вважаємо, що найменше перспектив щодо фінансування за рахунок державних коштів мають підприємства вітчизняної системи споживчої кооперації, які надають послуги населенню. Нарощення обсягу державного фінансування для підприємств цього виду економічної діяльності не забезпечить зростання обсягу діяльності й буде ризиковим для держави. Отже, за результатами проведеного аналізу констатуємо, що в цьому випадку найбільш доречно застосовувати ризикову стратегію державної фінансової підтримки.

Рекомендації щодо державної фінансової підтримки споживчої кооперації України (за видами економічної діяльності), визначені нами на підставі поділу на поля конкурентного позиціонування, подано в табл. 1.

**Стратегії державної фінансової підтримки розвитку
споживчої кооперації України**

<i>Види стратегій</i>	<i>Рекомендації щодо застосування видів стратегій</i>
Ризикова стратегія державної фінансової підтримки	Рівень використання інструментів державного регулювання для фінансування розвитку галузевого об'єднання залишається на наявному рівні, оскільки лише державної фінансової підтримки недостатньо для забезпечення розширеного розвитку підприємств
Помірна стратегія державної фінансової підтримки	Відбувається незначне використання інструментів державного регулювання для фінансування розвитку системи споживчої кооперації за видами економічної діяльності, які належать до поля цієї стратегії. Таке фінансування відбувається помірними темпами шляхом запровадження нових державних програм з урахуванням особливостей та рівня ризику суб'єктів господарювання, які належать до системи споживчої кооперації
Активна стратегія державної фінансової підтримки	Активізація використання інструментів державного регулювання для фінансування розвитку системи споживчої кооперації, що належать до полів активної стратегії державної фінансової підтримки. Цей процес відбувається шляхом динамічного запровадження нових державних програм з урахуванням потреб, особливостей і рівня ризику суб'єктів господарювання споживчої кооперації
Консервативна стратегія державної фінансової підтримки	Види економічної діяльності споживчої кооперації, які належать до поля консервативної стратегії, фінансують випереджальними темпами. Інструменти державного регулювання для фінансування суб'єктів господарювання цього поля реалізують для максимального збільшення товарообороту як у короткостроковий термін, так і на перспективу

Джерело: узагальнено автором.

Таким чином, вважаємо, що в умовах подолання наслідків фінансової кризи характерною є оптимізація напрямів державної фінансової підтримки розвитку залежно від особливостей функціонування видів економічної діяльності системи споживчої кооперації України з метою динамічного розвитку кооперативних підприємств і системи в цілому.

Висновки. На підставі викладеного зазначимо, що концепція державної підтримки розбудови та дальшого ефективного функціонування споживчої кооперації України має враховувати такі основні положення:

– беручи до уваги визначальну роль і значення кооперативного сектора України в соціально-економічному потенціалі держави, потребує посилення уваги з боку уряду опрацювання низки заходів щодо створення умов стійкого розвитку та забезпечення підвищення фінансово-економічної ефективності кооперативного сектора, сприяння будівництву нових і реконструкції наявних підприємств споживчої кооперації, закладів ресторанного господарства, їхнього технічного переоснащення на підставі інноваційних ресурсозберігальних технологій;

– необхідне впровадження державної підтримки фінансового забезпечення підприємств галузі, використовуючи найкращий досвід країн з розвинутою ринковою економікою;

– доцільно створити при Президентові України раду з питань стратегічних

та поточних фінансово-економічних проблем розвитку споживчої кооперації України, яка постійно діятиме, і покласти на неї функції аналізу й моніторингу економічного розвитку та фінансового забезпечення діяльності суб'єктів системи. Вважаємо також, що доцільним є включення до складу такої ради представників системи Укркоопспілки та провідних науковців, що досліджують проблеми функціонування, розвитку та фінансового забезпечення кооперативного сектора та його суб'єктів.

Список використаних джерел

1. Буднік О. Розвиток кооперативного маркетингу в Україні та світі [Електронний ресурс] / О. Буднік // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. – 2017. – Vol. 3. – No. 1. – Pp. 45–53. – Mode of access : www.are-journal.com.

2. Васильчак С. В. Діагностика впливу державного регулювання на економічну безпеку підприємницької діяльності / С. В. Васильчак, М. Р. Маланчук // *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України*. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 197–202.

3. Власенко В. А. Організаційні напрями адаптації механізму галузевого управління системою споживчої кооперації України до нових економічних умов господарської діяльності / В. А. Власенко // *Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия «Экономика и управление»*. – 2011. – Т. 24(63). – № 4. – С. 77–94.

4. Каплієнко М. В. Формування важелів державного регулювання економіки з урахуванням впливу учасників промислового виробництва / М. В. Каплієнко // *Бізнес Інформ*. – 2011. – № 3. – С. 5–10.

5. Карцева В. В. Фінансова модель підприємств і організацій споживчої кооперації: теоретичний та практичний аспекти / В. В. Карцева // *Вісник ХНУ. Сер. Економічні науки*. – 2011. – Том 4. – № 5. – С. 22–25.

6. Навроцький С. А. Комплексна оцінка ефективності розвитку аграрного сектору України з урахуванням впливу державного фінансування / О. М. Палюх, С. А. Навроцький // *Економічний часопис-XXI*. – 2015. – № 3–4(1). – С. 88–92.

7. Рогоза М. Є. Стратегічне управління підприємствами споживчої кооперації: економетрично-інформаційні системи і моделі: монографія / М. Є. Рогоза, А. А. Скляр. – Полтава : РВВ ПУСКУ. – 2009. – 116 с.

8. Скляр Р. В. Поняття державного регулювання і державного управління економікою в умовах ринку / Р. В. Скляр // *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. – 2012. – № 2(18). – С. 56–60.

9. Сороківська М. В. Державна фінансова підтримка діяльності кооперативів : світовий досвід / М. В. Сороківська // *Кооперативна модель розвитку в умовах глобалізації: матер. наук. конф. проф.-викл. складу і аспірантів*. – Львів : Вид-во ЛКА. – 2012. – С. 14–17.

10. Horngren C. *Manadgement and Cost Accounting* / С. Horngren, А. Bihmani, S. Datar, G. Foster. – Harlow u.a., 2005. – 167 p.

References

1. Budnik, O. (2017), The cooperative marketing development in Ukraine and in the world. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, [Online], vol. 3, no. 1, pp. 45–53, available at: www.are-journal.com.
2. Vasylichak, S. V. and Malanchuk, M. R. (2009), Diagnosis of the influence of state regulation on the economic security of entrepreneurial activity. *Naukovyi visnyk natsionalnoho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy*, vol. 19.12, pp. 197–202.
3. Vlasenko, V. A. (2011), Organizational directions of adaptation of the mechanism of sector management of the system of consumer co-operation of Ukraine to the new economic conditions of economic activity. *Uchenye zapiski Tavricheskogo nacional'nogo universiteta imeni V. I. Vernadskogo. Serija «Jekonomika i upravlenie»*, vol. 24(63), no. 4, pp. 77–94.
4. Kapliienko, M. V. (2011), Formation of the levers of state regulation of the economy taking into account the influence of participants in industrial production. *Biznes Inform*, no. 3, pp. 5–10.
5. Kartseva, V. V. (2011), Financial model of enterprises and organizations consumer cooperation: theoretical and practical aspects. *Visnyk KhNU. Ekonomichni nauky*, vol. 4, no. 5, pp. 22–25.
6. Navrotsky, S. A. and Paliukh, O. M. (2015), Comprehensive efficiency assessment of Ukraine's agricultural sector development under the influence of public financing. *Economic Annals-XXI*, no. 3–4(1), pp. 88–92.
7. Rohoza, M. Ie. and Skliar, A. A. (2009), *Stratehichne upravlinnia pidpriemstvamy spozhyvchoi kooperatsii: ekonometrychno-informatsiini systemy i modeli* [Strategic management of enterprises consumer co-operation: econometric information systems and models], RVV PUSKU, Poltava, Ukraine.
8. Skliarov, R. V. (2012), The concept of state regulation and state management of the economy in market conditions. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, no. 2(18), pp. 56–60.
9. Sorokivska, M. V. (2012), State financial support of cooperatives activity: world experience. *Kooperatyvna model rozvytku v umovakh hlobalizatsii* [Cooperative model of development in the conditions of globalization], Naukova konferentsiia profesorsko-vykladatskoho skladu i aspirantiv [Scientific conference teachers and graduate students], Lviv Academy of Commerce, Lviv, Ukraine, April 3–5, pp. 14–17.
10. Horngren, C., Bihmani, A., Datar, S. and Foster, G. (2005), *Manadgement and Cost Accounting*, 3rd ed, Prentice Hall, UK.

[How to cite this article? Як цитувати цю статтю?](#)

Стиль – ДСТУ:

Осадчук Ю. Ефективність державного регулювання системи фінансового забезпечення розвитку споживчої кооперації [Електронний ресурс] /

Ю. Осадчук // *Agricultural and Resource Economics : International Scientific E-Journal*. – 2017. – Vol. 3. – No. 3. – Pp. 90–102. – Mode of access : www.are-journal.com.

Style – Harvard:

Osadchuk, Ju. (2017), Effectiveness of the government regulation of the system of financial support for the development of consumer cooperation. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, [Online], vol. 3, no. 3, pp. 90–102, available at: www.are-journal.com.